

Foto: Lars Igesund

Rapportering 2024 for

**Det norske dalit-
solidaritetsnettverket
-DSN Norge**

*«En av Etisk handel
Norges styrker er
flerpartssamarbeidet»*

Til lesere av rapporten

Etisk handel Norge er et flerpartsinitiativ som gjør det mulig å møte komplekse og utfordrende problemstillinger virksomheter ikke kan takle alene. Den nye åpenhetsloven setter krav til virksomheters aktsomhetsvurderinger i egen virksomhet, i leverandørkjeden og hos forretningsforbindelser. Aktsomhetsvurderinger blir styrket gjennom interessentdialog. Her spiller våre medlemsorganisasjoner en viktig rolle, både som part i Etisk handel Norges flerpartssamarbeid og som interessent i aktsomhetsvurderingene. Våre medlemsorganisasjoner bidrar med spisskompetanse og ressurser, ved å være pådrivere i rettighetsarbeid og politisk påvirkning, og ved å bidra til å styrke oppslutningen om etisk handel. I tillegg er organisasjonene forpliktet til å følge Etisk handel Norges prinsipperklæring om bærekraftig forretningspraksis (Responsible business conduct).

Organisasjonene i Etisk handel Norge er forskjellige og har dermed også ulikt fokus. For eksempel er arbeidstakerorganisasjoners viktigste mål å styrke fagforeninger og arbeidstakers rettigheter, og i Etisk handel Norge kan de dele sin kompetanse om dette viktige temaet med andre medlemmer. Frivillige organisasjoner har verdifull kunnskap om lokale forhold og samarbeidspartnere i produsentland og de kan gjennomføre kampanjer for å skape bred oppmerksomhet. Arbeidsgiver- og interesseorganisasjoner kan ta tak i problemstillinger medlemmene har felles og slik initiere prosjekter på vegne av mange Etisk handel Norge-bedrifter.

Denne rapporteringsmalen er laget slik at den skal kunne brukes av alle medlemsorganisasjoner som ikke er omfattet av åpenhetsloven – interesseorganisasjoner, arbeidsgiverorganisasjoner og fagbevegelsen. Den enkelte organisasjons rolle og fokus vil bestemme hvor detaljert de enkelte spørsmål kan besvares.

Heidi Furustøl
Daglig leder Etisk handel Norge

Forord fra:

Vi i Det norske dalit-solidaritetsnettverket (DSN Norge) består av 12 medlemsorganisasjoner som er engasjerte i arbeidet mot kastediskriminering. The International Dalit Solidarity Network (IDSN) – som vi er en del av og hvor vi er representert i styret – estimerer at kastediskriminering rammer mer enn en kvart milliard mennesker verden over, hovedsakelig i land Sør-Asia, men også globalt. Historisk sett har en persons kaste og deres arbeid vært tett knyttet sammen, og Daliter har ofte utført arbeid som anses som «urent». Med andre henger arbeid, yrke og kastediskriminering uløselig sammen, og arbeidslivet er en av de viktigste arenaene der kastediskriminering framkommer tydeligst.

Vi vet at kastediskriminering med meget stor sannsynlighet vil forekomme i næringskjedene til selskaper som operer med internasjonal handel fra land i Sør-Asia, som for eksempel India. Vi i DSN Norge jobber sammen med etisk handel for å gjøre norske virksomheter oppmerksomme på denne problematikken, og for bedre å gjøre dem i stand til å diskutere og forholde seg til, at kastediskriminering kan foregå i nærings- og leverandørkjeder som virksomhetene inngår i. Sammen jobber vi for å øke kunnskapsnivået om hvordan kastediskriminering fungerer og hvordan det kan forebygges i handel med land der dette er en risiko.

Landet med flest Daliter i verden er India, et av landene der kastediskrimineringen i praksis fortsatt står sterkt på tross av progressiv lovgivning på området. Siden 2014 har landet blitt styrt av en regjering som i stor grad har fokusert på økonomisk vekst og økt handel med omverdenen. I 2024 ble EFTA-landene og India enige om en frihandelsavtale mellom landene som vil gi norske bedrifter nye muligheter og en unik posisjon i det indiske markedet. I denne avtalen har India også bekreftet sine forpliktelser til Parisavtalen og også til International Labour Organization (ILO) sine standarder for arbeidstakerrettigheter. Dette er første gang India har akseptert å vise til menneskerettigheter er i en handelsavtale, noe som åpner nye muligheter for norske virksomheter til å fremme problematikker knyttet til kastediskriminering i samarbeid med indiske partnere.

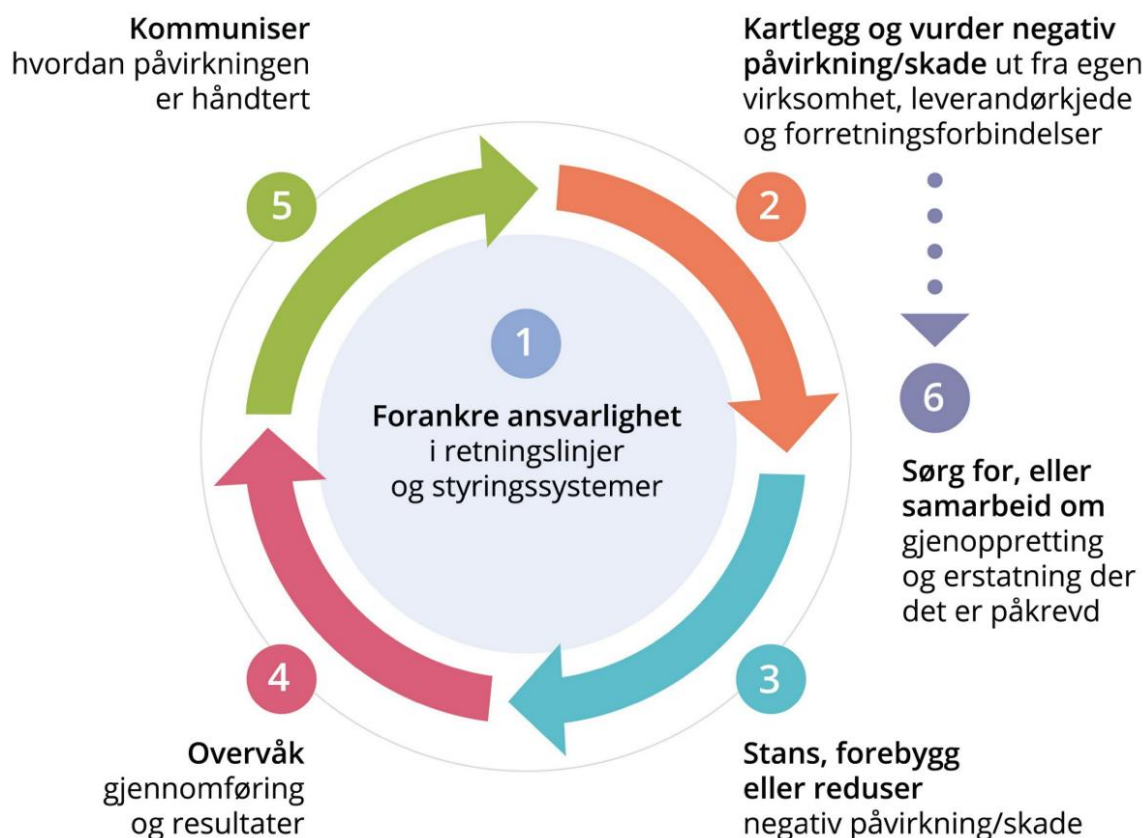
Vi i DSN Norge setter stor pris på samarbeidet med Etisk Handel Norge, og vil fortsette arbeidet med å jobbe for anstendige arbeidsforhold for Daliter og for ansvarlig næringsliv blant norske bedrifter som handler i kasteberørte land.

Kenneth Bo Nielsen, medlem av arbeidsutvalget i Det norske dalit-solidaritetsnettverket

Aktsomhetsvurderinger

Denne rapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv.

Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger betyr ikke at en virksomhet ikke har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men heller at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Denne rapporten er delt inn i kapitler basert på denne modellen.

Figur 1: Modell OECD

Dokumentasjonskrav

For å sikre kvalitet og fremgang i arbeidet med etisk handel må følgende 3 krav etterleves:

- 1.** Policy for egen virksomhet som reflekterer Etisk handel Norges prinsipperklæring. Minimumskrav er en lenke til prinsipperklæringen på egne nettsider.
- 2.** Rutiner for leverandører og samarbeidspartnere som viser hvordan inngåelse av nye partnerskap utføres.
- 3.** Handlingsplan. Utfylling av punktene i denne rapporten under trinn 4.

Trinn 1: Forankring av ansvarlighet

Om organisasjonen

Organisasjonsnavn:

Norsk dalitsolidaritetsnettverk/DSN Norge

Type organisering:

medlem

Beskrivelse av virksomheten:

DSN Norge er et nettverk av tolv norske non-profit-organisasjoner som er engasjert i arbeidet mot kastediskriminering.

Organisasjonens størrelse:

Antall ansatte: 0

Omsetning (NOK): 0

Land som omfattes av prioriterte programmer/prosjekter:

India, Nepal, Pakistan, Bangladesh, Sri Lanka, kombinert med et globalt perspektiv.

Kontaktinformasjon for rapporten:

Kontaktperson: Kenneth Bo Nielsen

Tittel: Førsteamanuensis (UiO) og medlem av DSN Norges arbeidsutvalg

Epost: k.b.nielsen@sai.uio.no

Telefon: +47 94540319

Innmeldingsår i Etisk handel Norge: 2014

Forankring i organisasjonen

Beskriv hvordan etisk handel er forankret i organisasjonen:

Navn og stilling på øverste leder med etisk handel som en del av sitt hovedansvar:

Maya Sunde Singh (Menneskerettighetsfondet; i permisjon fra høsten 2024) er koordinator for nettverket. Hun bistås i dette av DSN Norge sitt arbeidsutvalg bestående av Guro Almås (Den norske kirke), Kenneth Bo Nielsen (Universitetet i Oslo) og Iver Ørstavik (Raftostiftelsen). Høsten 2024 har også Lorena Schwab De La O (Menneskerettighetsfondet) vært en del av arbeidsutvalget. Alle medlemsorganisasjoner har representanter i nettverket.

Strategier og langtidsplaner som omhandler etisk handel, dokumentasjonskrav som følger:

1. Policy for egen virksomhet, sett inn lenke. Minimum lenke til Etisk handel Norges prinsipperklæring: DSN Norge følger IDSNs strategi 2024-2030: <https://idsn.org/about-us/what-we-do/strategy/>

Trinn 2: Kartlegging av risiko

Rutiner for leverandører og samarbeidspartnere

Beskriv hvordan virksomheten innlemmer hensynet til etisk handel

når nye leverandører og samarbeidspartnere velges:

DSN Norge er et nettverk og operer ikke som virksomhet med leverandører. DSN Norge jobber hovedsakelig mot kastediskriminering ved å bidra til økt fokus på og større kunnskap om problematikken, i samarbeid med Etisk Handel Norge gjennom aktiviteter og seminarer.

Oversikt over eksisterende leverandørkjede

Beskriv hva organisasjonen har gjort for å kartlegge risiko for brudd på retningslinjene for etisk handel til de viktigste varer og tjenester som kjøpes inn:

Ikke relevant for DSN Norge

Hvis kartlagt, beskriv de viktigste utfordringene som er identifisert.

Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.

Hvilke produsentland som anses å være knyttet til høyest risiko:

Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.

Hvilke etiske krav som er mest utsatt for brudd:

Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.

Trinn 3: Tiltak for å minimere risiko for brudd på arbeidstakeres rettigheter, menneskerettigheter, miljø og dyrevelferd

Har virksomheten i rapporteringsåret gjennomført tiltak for å styrke arbeidstakeres rettigheter, menneskerettigheter, miljøhensyn eller antikorrupsjon utenfor Norge?

Ja

Hvis ja, beskriv kortfattet de viktigste prosjekter/programmer/tiltak:

DSN Norge jobber med å fremme kunnskap om kastediskriminering og handler i tråd med IDSNs mål om å jobbe mot kastediskriminering globalt.

Styrke oppslutningen om etisk handel

Har virksomheten i rapporteringsåret gjort tiltak for å styrke oppslutningen om etisk handel: DSN Norge har generelt et godt og fruktbart samarbeid med etisk handel, men har i rapporteringsåret ikke gjort egne tiltak for å styrke oppslutningen om etisk handel.

Hvis ja, beskriv kortfattet de viktigste tiltakene:

Tiltak	Beskrivelse
Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.	Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.
Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.	Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.
Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.	Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.
Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.	Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.

Trinn 4: sette mål, gjennomføring og resultater

Prioriterte aktiviteter/mål i rapporteringsåret

Aktiviteter:

Våren 2024 var DSN Norge involvert i Dalit History Month som ble avholdt av Mela Huset i Oslo sammen med en lang rekke aktører og gjester. Rekken av arrangement inkluderte blant annet et besøk fra den indiske standup-komikeren Manjeet Sarkar, en av få stand-up komikere som er Dalit. Sarkar bruker humor til å formidle sitt unike perspektiv på kaste og kastediskriminering og bidro slik sett til å nå ut til en større norsk offentlighet. DSN Norge var også representert på en rekke seminarer og debatter om det indiske valget våren 2024, hvor også kastedynamikker i dagens India ble drøftet.

Ellers hadde DSN Norge noe mindre kontakt med etisk handel enn ønsket da vi har prioritert det interne arbeid med å styrke kunnskap i nettverket.

Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.

Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.

Prioriterte aktiviteter/mål for kommende rapporteringsår

Aktiviteter:

For 2025 ønsker vi å fortsette å utvikle samarbeidet med etisk handel om kapasitetsbygging og dialog om kastediskriminering for etisk handels medlemmer med virksomhet i kasteberørte land. Vi har allerede i januar 2025 bidratt til et suksessfullt og velbesøkt seminar hos Etisk handel Norge om utfordringer og muligheter for norsk næringsliv i India og ønsker å prioritere flere slike arrangement. Den nye samhandelsavtale mellom India og EFTA-landene samt et planlagt Norgesbesøk fra statsminister Modi gjør det mer relevant enn noensinne å sette fokus på kastediskriminering og kaste i globale leverandørkjeder, i dialog med UD og norske virksomheter.

Kapasitetsbygging om kastediskriminering i DSN Norges medlemsorganisasjoner vil fortsette å være en prioritert aktivitet.

Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.

Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.

Trinn 5: Kommunikasjon eksternt

Deling av kompetanse og erfaringer

Har organisasjonen i rapporteringsåret delt kunnskap om eller erfaringer med etisk

handel med bedrifter eller andre organisasjoner?

Nei, ikke på systematisk vis. Men DSN Norge er åpen om vårt gode og produktive samarbeid med Etisk handel Norge.

Hvis ja, gi en nærmere beskrivelse

Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.

Trinn 6: Varslingskanaler og klagemekanismer

Har virksomheten sørget for at arbeidstakere i leverandørkjeden og i eventuelle partnerprosjekter har tilgang på fungerende varslingskanaler eller klagemekanismer?

DSN Norge er et nettverk og operer ikke som virksomhet med leverandører.

Hvis ja, gi en nærmere beskrivelse:

Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.

Kontakt:

Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.